



12 / 04 / 2011

Djz Nr. 131

AVIZ
la proiectul de lege
pentru modificarea și completarea unor acte legislative
(nr.774 din 24.03.2011)

Direcția juridică a examinat proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, conform art.54 din Regulamentul Parlamentului și expune următoarele considerente.

1. Proiectul de lege a fost înaintat în mod prioritar, cu titlu de inițiativă legislativă a Guvernului în corespundere cu art.73 din Constituție și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Prin proiectul de lege se propune modificarea și completarea Legii taxei de stat nr.1216-XII din 3 decembrie 1992; Codul civil; Codul de procedură civilă al Republicii Moldova; Codul de procedură penală a Republicii Moldova și a Codului de executare al Republicii Moldova, în vederea asigurării implementării normelor proiectului de lege privind compensarea de către stat a prejudiciului cauzat în urma încălcării termenului rezonabil în procesul de judecare a cauzelor sau de executare a hotărârilor instanțelor judecătorești, înregistrat în Parlament cu nr.775 din 24.03.2011. Prin urmare, este necesar examinarea concomitentă acestor proiecte de lege.

3. Potrivit art.22 alin.(1) din Legea nr.780/2001 privind actele legislative, pentru evaluarea proiectului de act legislativ, se efectuează expertiză juridică, anticorupție, economică, financiară, științifică, ecologică și de alt gen, inclusiv în ce privește compatibilitatea cu legislația comunitară, în funcție de tipul raporturilor sociale reglementate, precum și o expertiză lingvistică.

Menționăm că, la proiectul de lege nu sunt anexate careva expertize efectuate în acest sens.

4. La art.III:

- pct. 1) din proiectul de lege, se prevede modificarea și completarea art.20 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova. Astfel, potrivit dispozițiilor alin.(5) și (6) ale art.20 în redacția propusă, participanții la proces, se pot adresa, în instanța care judecă cauza în fond, cu o cerere în vederea accelerării procedurii de judecare a cauzei. Examinarea cererii se face în absența părților, în termen de 5 zile, de către un alt judecător sau un alt complet de judecată decât cel care examinează cauza. Instanța decide

asupra cererii printr-o încheiere motivată, prin care fie obligă instanța care judecă cauza în fond să întreprindă un act procesual, fie respinge cererea respectivă. Prevederi similare, sunt statuate și la art.IV pct.4) din proiectul de lege, ce vizează modificarea și completarea art.192 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, cu alineatele (1¹) și (1²).

În opinia noastră, aceste prevederi încalcă principiul independenței judecătorului statuat la art.116 alin.(1) din Constituție, fără de care nu se poate vorbi de o activitate autentică de înfăptuire a justiției. Realizarea principiului independenței judecătorului, pus la baza autonomiei autorității judecătorești, se asigură și prin procedura de înfăptuire a actului justiției.

Astfel, prin faptul examinării cererii în vederea accelerării procedurii de judecare a cauzei de către un alt judecător sau un alt complet de judecată decât cel care examinează cauza și emiterea unei încheieri motivate, prin care fie obligă instanța care judecă cauza în fond să întreprindă un act procesual, fie respinge cererea respectivă, se produce de fapt o imixtiune în activitatea de judecată. În acest sens, art.26 alin.(4) din Codul de procedură penală și art.20 alin.(2) din Codul de procedură civilă, statuează că, orice imixtiune în activitatea de judecată este inadmisibilă și atrage după sine răspunderea prevăzută de lege.

Independența judecătorului este o premisă a statului de drept și o garanție fundamentală a unei judecăți corecte, ceea ce presupune că nimeni nu poate interveni în deciziile și modul de gândire al unui judecător, decât prin procedurile judiciare stabilite.

Potrivit Principiilor fundamentale asupra independenței sistemului judiciar, adoptate la cel de-al șaptelea Congres al Națiunilor Unite, judecătorii trebuie să ia decizii în deplină libertate, să acționeze fără restricție și fără a fi obiectul unor influențe, incitări, amenințări sau intervenții nelegale, directe sau indirecte, indiferent din partea cărei persoane vin și sub ce motiv.

Astfel, independența judiciară nu este un privilegiu sau prerogativa unui judecător. Ea semnifică responsabilitatea fiecărui judecător pentru a-i permite acestuia să soluționeze un litigiu în mod onest și imparțial, pe baza probelor, fără presiune sau influență externă și fără teama de intervenție din partea cuiva.

Potrivit Principiului I și p.3 din Principiul V al Recomandării nr.(94)12 a Comitetului de Miniștri către statele membre ale Consiliului Europei "Privind independența, eficiența și rolul judecătorului", adoptată la 13 octombrie 1994, independența judecătorilor trebuie să fie garantată, ca să poată acționa fără nici un fel de restricție, influență subiectivă, presiuni, amenințări sau interferențe, directe sau indirecte, judecătorii, avînd obligația să dețină puterea de a exercita responsabilitățile judiciare ce le revin în scopul de a se asigura de aplicarea corectă a legii și instrumentarea cauzelor în mod echitabil, eficient și rapid.

- totodată, este de remarcat că, potrivit art.414 alin.(4) din Codul de procedură penală, în cazul sesizării de către părți a nerespectării termenului rezonabil de judecare a cauzei de către instanța de fond, instanța de apel se expune și asupra nerespectării acestui termen.

Astfel, este necesar de corelat aceste prevederi cu noile reglementări propuse.

5. La art.IV:

- pct.2) al proiectului de lege, se propune completarea art.33 alin.(1) din Codul de

procedură civilă, cu litera g). Menționăm că, art.33 din CPC, cuprinde reglementări ce vizează competența curților de apel.

Potrivit redacției propuse a literei g), din art.33 alin.(1) al CPC, „ca instanțe de drept comun, curțile de apel judecă în primă instanță pricinile civile privind: *respectarea termenului rezonabil de judecare a cauzelor și de reparare a prejudiciilor rezultate din încălcarea termenului rezonabil*”.

Astfel, nu este clar de competența cărei instanțe, va ține judecarea pricinilor care apar în legătură cu executarea documentelor executorii în termen rezonabil și compensarea prejudiciului cauzat prin încălcarea acestuia.

- pct.4), ce prevede modificarea alin.(1) art.192 din CPC, sugerăm autorilor să revadă sintagma „autorităților relevante”, deoarece acesta este confuz și ambiguu.

- pct.5), ce propune completarea alin.(3) art.358 din CPC, potrivit căroră, „hotărârile pronunțate în primă instanță de judecătoriile de drept comun în pricinile care apar în legătură cu executarea documentelor executorii în termen rezonabil și compensarea prejudiciului cauzat prin încălcarea acestuia” nu pot fi atacate cu apel.

Menționăm că, aceste completări comportă anumite impedimente, fiind în contradicție cu însăși completările statuate la pct.2) al art.IV din proiect, deoarece nu prevăd competența judecătoriilor de drept comun să judece pricinile care apar în legătură cu executarea documentelor executorii în termen rezonabil și compensarea prejudiciului cauzat prin încălcarea acestuia.

Totodată, proiectul de lege nu indică clar, dacă *hotărârile pronunțate în primă instanță în pricinile care apar în legătură cu respectarea termenului rezonabil de judecare a cauzelor și de reparare a prejudiciilor rezultate din încălcarea termenului rezonabil*, pot sau nu fi atacate cu apel.

6. La art.V pct.2), prevede modificarea art.70 din Codul de executare al Republicii Moldova. În nota informativă la proiect, nu este argumentată excluderea cuvintelor „și conduita executorului judecătoresc”.

Astfel, în opinia noastră, criteriu de determinare a termenului rezonabil pentru executarea documentului executoriu poate servi și conduita executorului judecătoresc.

Totodată, este necesar de revăzut dispoziția alineatului (1¹), propusă spre completarea art.70, prin prisma dispoziției alineatului (2) al aceluiași articol, care statuiază că, executorul judecătoresc urmează să întreprindă imediat toate acțiunile necesare în vederea executării hotărârii judecătorești. Dacă legea nu prevede altfel, termenul dintre acțiunile complexe ce urmează a fi întreprinse de executorul judecătoresc nu va depăși 15 zile.

7. Este de remarcat că, proiectul de lege nu oferă soluții optime și clare de interpretare a noțiunii de „termen rezonabil”, care este și poate fi explicat într-un sens foarte larg.